

Ο απαγχονισμός του ήρωα Ευαγόρα Παλληκαρίδη

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης (26 Φεβρουαρίου 1938 - 14 Μαρτίου 1957) γεννήθηκε στην Τσάδα της Πάφου, το τέταρτο παιδί της οικογένειας του Μιλτιάδη Παλληκαρίδη. Πέρασε τις έξι τάξεις του Δημοτικού Σχολείου με άριστα.

Την 1η Απριλίου 1953 πρωταγωνίστησε σε διάφορες διαδηλώσεις κατά των Άγγλων. Στις 2 Ιουνίου θα γινόταν η στέψη της βασίλισσας Ελισάβετ, και τόσο στην Αγγλία όσο και σε όλες τις αποικίες γίνονταν προετοιμασίες για το μεγάλο γεγονός. Στην Πάφο, στο «Ιακώβειο Γυμναστήριο» αναρτήθηκε η αγγλική σημαία, κάτι που εξόργισε τους μαθητές. Παραμονή της στέψης, οι μαθητές της Πάφου και οι φοιτητές του Λιασίδειου Κολεγίου οργάνωσαν διαδήλωση με αίτημα να υποσταλεί η αγγλική σημαία και να εκκενωθεί το γήπεδό τους από στρατιώτες και αστυνομικούς.

Ο 15χρονος τότε Ευαγόρας αναρριχήθηκε στον ιστό, κατέβασε και έσκισε την αγγλική σημαία. Το γεγονός αυτό έδωσε το έναυσμα για επέκταση των διαδηλώσεων.

Οι μαθητές και το πλήθος συγκρούστηκαν με την αστυνομία, η οποία ενισχύθηκε από Τούρκους. Ο διοικητής έστειλε διαταγή να αποσυρθούν οι αστυνομικοί, γιατί δεν έπρεπε η στέψη της βασίλισσας να αμαυρωθεί με αίμα. Έτσι οι μαθητές παρέσυραν ό,τι είχε σχέση με τους εορτασμούς, και η Πάφος έγινε το μόνο μέρος όπου δεν γιορτάστηκε η στέψη. Ο Ευαγόρας συνελήφθη, αλλά αφέθηκε ελεύθερος λόγω του νεαρού της ηλικίας του.

Σε ηλικία 17 χρόνων εγκατέλειψε το σχολείο και εντάχθηκε στις αντάρτικες ομάδες της ΕΟΚΑ. Στις 17 Νοεμβρίου 1955 οι μαθητές του Γυμνασίου συγκεντρώθηκαν και προετοίμαζαν μια διαδήλωση από τις γνωστές που οργάνωνε η ΑΝΕ (Άλκιμος Νεολαία ΕΟΚΑ) ως αντιπερισπασμό. Οι στρατιώτες είχαν διαταγή να πυροβολήσουν αδιάκριτα τους διαδηλωτές. Ο Ευαγόρας συλλαμβάνεται και οδηγείται στο δικαστήριο με την κατηγορία ότι συμμετείχε παράνομα σε οχλαγωγίες. Δεν παραδέχτηκε την κατηγορία, και η δίκη αναβλήθηκε για τις 6 Δεκεμβρίου. Ήταν η αρχή του τέλους. Μια μέρα πριν από τη δίκη, μπαίνει κρυφά στο σχολείο και αφήνει στην έδρα ένα σημείωμα:

Παλιοί συμμαθηταί,

Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσά σας, κάποιος που φεύγει αναζητώντας λίγο ελεύθερο αέρα, κάποιος που μπορεί να μη τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μην κλάψετε στον τάφο του, δεν κάνει να τον κλαίτε. Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε του στον τάφο. Του φτάνει αυτό ΜΟΝΑΧΑ.

Θα πάρω μίαν ανηφοριά,

θα πάρω μονοπάτια,

να βρω τα σκαλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.

Θ' αφήσω αδέλφια, συγγενείς,
τη μάνα, τον πατέρα,
μες στα λαγκάδια πέρα
και στις βουνοπλαγιές.

Ψάχνοντας για τη Λευτεριά
θα 'χω παρέα μόνη
κατάλευκο το χιόνι,
βουνά και ρεματιές.

Τώρα κι αν είναι χειμωνιά
θα 'ρθει το καλοκαίρι,
τη Λευτεριά να φέρει
σε πόλεις και χωριά.

Θα πάρω μian ανηφοριά,
θα πάρω μονοπάτια,
να βρω τα σκαλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.

Τα σκαλοπάτια θ' ανεβώ,
θα μπω σ' ένα παλάτι,
το ξέρω θα 'ν' απάτη,
δεν θα 'ν' αληθινό.

Μες στο παλάτι θα γυρνώ
ώσπου να βρω το θρόνο,
βασίλισσα μια μόνο
να κάθεται σ' αυτό.

«Κόρη πανώρια», θα της πω,
«άνοιξε τα φτερά σου
και πάρε με κοντά σου,
μονάχα αυτό ζητώ».

Γειά σας παλιοί συμμαθηταί. Τα τελευταία λόγια τα γράφω σήμερα για σας. Κι όποιος θελήσει για να βρει ένα χαμένο αδελφό, έναν παλιό του φίλο, ας πάρει μian ανηφοριά, ας πάρει μονοπάτια, να βρει τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά. Με την ελευθερία μαζί, μπορεί να βρει και μένα. Αν ζω, θα με βρει εκεί.

Ευαγόρας Παλληκαρίδης

Στις 18 Δεκεμβρίου 1956 μαζί με άλλους δύο συναγωνιστές του μετέφεραν όπλα και τρόφιμα από τη Λυσό. Ξαφνικά βρέθηκαν αντιμέτωποι με αγγλική περίπολο. Οι δύο κατάφεραν να διαφύγουν, αλλά ο Ευαγόρας συνελήφθη. Στην κατοχή του είχε ένα οπλοπολυβόλο Bren γρασαρισμένο –συνεπώς ανέτοιμο για να χρησιμοποιηθεί–και τρεις γεμάτοι γεμιστήρες. Κατηγορήθηκε για κατοχή και διακίνηση οπλισμού και μεταφέρθηκε στη Λευκωσία, και η δικάσιμος ορίστηκε για τις 25 Φεβρουαρίου. Στη δίκη του ο Παλληκαρίδης δεν άφησε περιθώρια στους δικηγόρους του να τον υπερασπιστούν, αφού παρά τις αντιρρήσεις τους παραδέχθηκε την ενοχή του:

Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε. Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλλην Κύπριος όστις ζητεί την Ελευθερίαν του. Τίποτε άλλο.

Την επομένη της καταδίκης του οι μαθητές του Γυμνασίου Πάφου απείχαν από τα μαθήματα σε ένδειξη διαμαρτυρίας, και έστειλαν τηλεγράφημα στον Χάρντινγκ με το οποίο του ζητούσαν να απονεμηθεί χάρη στον Ευαγόρα. Όλος ο κόσμος άρχισε μια προσπάθεια να σώσει τον νεαρό μαθητή: Η ελληνική κυβέρνηση προσπάθησε να αποτρέψει την εκτέλεσή του· η Κυπριακή Αδελφότητα Αθηνών ζήτησε προσωπική παρέμβαση του βασιλιά Παύλου· η Βουλή των Ελλήνων έστειλε τηλεγραφήματα προς τη Βουλή των Κοινοτήτων και τα Ηνωμένα Έθνη· ο Αρχιεπίσκοπος Δωρόθεος, ο Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας Γεννάδιος, ο δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης, 40 Εργατικοί Άγγλοι βουλευτές, συντεχνίες, ο Αρχιεπίσκοπος Νοτίου Αφρικής Νικόδημος, ο Αμερικανός Γερουσιαστής Fulton, απλοί πολίτες προσπάθησαν να ματαιώσουν την εκτέλεση. Ο Χάρντινγκ όμως και η αγγλική διπλωματία απέρριψαν την απονομή χάριτος.

ΕΙΣ ΠΛΗΡΗ ΑΠΟΧΑΛΙΝΩΣΙΝ Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΑΠΟΙΚΙΑΚΟΣ ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Ο ΧΑΡΝΤΙΓΚ ΕΚΡΕΜΑΣΕ ΤΟΝ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΔΗΝ ΕΝ ΜΕΣΩ ΚΥΝΙΚΗΣ ΑΠΑΘΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ

ΝΕΟΣ ΘΡΥΛΟΣ

Η ΚΥΠΡΟΣ ΦΩΝΑΖΕΙ: «ΑΙΜΑ ΑΝΤΙ ΑΙΜΑΤΟΣ»

Γενική απεργία εκηρύχθη τό πρωί εἰς ὁλόκληρον τήν νήσον
Μέ ὠμὴν ἀδιαφορίαν ἡ Ἑλισάβετ ἡγνόησεν ὅλας τὰς ἐκκλήσεις

«ΑΝΑΜΕΙΝΑΤΕ ΚΑΙ ΑΛΛΑΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ», ΛΕΓΟΥΝ ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΕΙΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΝ

Εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Κυπριακοῦ ἀνέστη
προσφύγιον εἰς τὴν νήσον ταύτην ἡρώς. Ὁ
Εὐγενὴς Παλληκαρίδης, ὁ πρῶτος καὶ ἀγαθός
ἀγωνιστὴς τῆς Ἑλευθερίας, ἀπέθανε μὲ τὸν
19 χρόνον τοῦ εἰς τὴν ἀνταρσίαν. Ἐπὶ αὐτῇ
ἡμερᾷ ὁ ἀνδραγαθὸς ἀνταρτικὸς Χάρντιγκ καὶ
ἡ ἀντιφασχιστικὴ Συντακτικὴ Κυβέρνησις. Καὶ εἴθε
τὸν θάνατον ὁ Εὐγενὴς Παλληκαρίδης μὲ τὸν
ἑαυτοῦ Στρατιωτικὸν θάνατον τοῦ τοῦ ἀνταρτοῦ
Γρηγόρη Αἰζενίου καὶ ἀλλῶν ἡρώων. Δὲν
ἔστιν ὁ ἑαυτοῦ ἄνθρωπος ἄλλος. Εἶπε, ὁ
ὥρα τῆς Ἑλληνικῆς καρδίας. Ἡ καρδία αὐτοῦ
τῆς Ἑλλάδος, ἡ καρδία ὁ ἑσπερινὸς Ἕλληνας
καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀνταρτικὸν θάνατον τοῦ θάνατον
καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀνταρτικὸν θάνατον τοῦ θάνατον

Ο Ευαγόρας έγραφε στο τελευταίο γράμμα του:

Θ' ακολουθήσω με θάρρος τη μοίρα μου. Ίσως αυτό να 'ναι το τελευταίο μου γράμμα. Μα πάλι δεν πειράζει. Δεν λυπάμαι για τίποτα. Ας χάσω το κάθε τι. Μια φορά κανείς πεθαίνει. Θα βαδίσω χαρούμενος στην τελευταία μου κατοικία. Τι σήμερα τι αύριο; Όλοι πεθαίνουν μια μέρα. Είναι καλό πράγμα να πεθαίνει κανείς για την Ελλάδα. Ώρα 7:30. Η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου. Η πιο όμορφη ώρα. Μη ρωτάτε γιατί.

Απαγχονίστηκε στις 14 Μαρτίου 1957, σε ηλικία μόλις 19 ετών. Ήταν ο νεαρότερος αλλά και ο τελευταίος αγωνιστής που απαγχονίστηκε από τους Άγγλους. Ο τάφος του βρίσκεται στη Λευκωσία, στα Φυλακισμένα Μνήματα.

Πηγή: www.iellada.gr